

Kristien De Wolf en Sieglinde Engel

door Kees Ruys

In den beginne is het woord. Je zit in een theaterzaal en op het podium staat een acteur. Hij zegt nog niets. Het is het echte leven niet, hij doet alsof, maar als hij goed kan nadoen en een taal spreekt die je bij de keel grijpt, als een lasso tussen zijn fictieve wereld op de bühne en de jouwe in de zaal – rij 19, stoel 11, kwart over 8, een woensdag, morgen moet ik naar de tandarts, staat mijn telefoon wel uit, er zal toch wel een pauze zijn – als hij zijn lasso werpt en beet heeft, trekt hij je in één klap uit je stoel en uit je hoofd en voert je weg naar elders. Voor zolang het duurt is het onechte en onware in het enig werkelijke veranderd.

Wanneer hij goed kan doen alsof en over een taal beschikt die kan verleiden en bedwelmen, doet een schrijver net zoiets als een acteur. Als hij talent heeft, lukt het hem om lezers uit hun dagelijkse leven weg te lokken met verzinsels die soms vreemd zijn, anders, moeilijk te geloven. Maar je gelooft hem, want hij kan het, schrijven. Wat je leest, gebeurt daadwerkelijk. En als zijn talent nóg groter is, zoals dat van de hoofdrolspeelster van vandaag, dan lukt het hem om je ontroerd te laten raken, zelfs verliefd te laten worden op een personage waar je, als ze werkelijk bestond, waarschijnlijk met een flinke boog omheen zou lopen. Wereldvreemd, dwars, irritant. Het wonder van de fictie van Kristien De Wolf verandert haar in een bekoorlijk, dierbaar mens: Sieglinde Engel in de geweldige roman *Ava Miller en ik*.

Laat ik hier eindigen met Sieglinde zelf. Ze neemt even haar tijd, zeg ik u vast. Zo'n zes, zeven minuten. Maar ik beloof het u: u zult in haar bestaan geloven. Het fragment beschrijft een beslissend ogenblik in het leven van de nog jonge protagoniste.

“De volgende voormiddag was ik alleen thuis, en dat was een groot geluk. Ik voelde me nog steeds ziek en ik wilde denken. Van zodra mijn vader en mijn moeder de een na de ander waren opgeslokt door de sneeuwstorm die buiten was opgestoken, legde ik me neer op de sofa. Hoe vond ik een

manier om te weten te komen hoe de dingen ontstonden, veranderden of andere dingen voortbrachten? Ik kon er boeken over lezen, maar ik kon óók experimenteren met de kracht die ik zélf bezat. Ik kon mezelf veranderen, herscheppen tot iets anders, en dan zien wat er gebeurde.

Even later sjokte ik door de sneeuw naar de Nopri-supermarkt en vond daar precies wat ik nodig had. Thuis haalde ik al mijn kleren uit mijn kast en stak ze in een helzwart verfbad dat ik in de badkuip had klaargemaakt met de twee pakjes verfpoeder, aangevuld met vier kilo keukenzout. Toen mijn moeder thuiskwam, hing de trieste stoet kledingstukken net te druipen aan de wasdraad in de garage. Ze keek ernaar met verbijstering. Alsof ik commentaar leverde bij een ernstig kunstwerk, zei ik dat elk nieuw stuk dat voor me werd gekocht vanaf nu ook zwart zou moeten zijn. Allemaal door Maria Rosseels, zei ik er treurig bij. Mijn moeder zei niets, draaide zich om en ging in de keuken een ingewikkelde maaltijd staan koken.

Ik betrapte haar er later wel op zich over mij te beklagen – ‘Waaraan hebben we dit verdiend?’ – tegen mensen van wie ze hoopte dat ze zouden zeggen dat hun kinderen net zo waren, wat ze natuurlijk niet deden. Ik liet me echter niet vermurwen en werd binnen wonderbaarlijk korte tijd een verworpeling op school, net zoals ik me had voorgesteld, of zelfs nog béter dan ik het me had voorgesteld.

De andere kinderen bekeken me als een buitenaards wezen dat in hun midden was neergedaald. Niemand kwam nog naast me zitten, tenzij de leerkracht hen daartoe uitdrukkelijk verplichtte. Wanneer er groepjes moesten gevormd worden, bleef ik nog vaker dan vroeger tot de laatste over. Op den duur kwam het me zelfs voor dat sommigen bang voor me waren, alsof ik onrein of kwaadaardig was geworden. Ze reageerden schichtig als ik een onverwachte beweging maakte, alsof ik hen zou kunnen slaan of bijten als ze me iets in de weg zouden leggen.

Ik vond dat ik helder en duidelijk bewezen had dat het kon, de werkelijkheid veranderen. Het lerarenkorps en mijn familie bestempelden het als een fase, een wat extreme uiting van mijn puberteit die vast vanzelf zou overwaaien. Waarschijnlijk besloten ze collectief daarop te wachten, want iedereen liet me vanaf een bepaald ogenblik met rust.

Niet veel later stond ik op een avond voor de spiegel en nam mezelf nauwkeurig op. Helemaal in het zwart vond ik mijn beeld nog steeds een zekere kracht uitstralen, maar er ontbrak nog iets aan. Toen haalde ik mijn moeders donkere oogpotlood en maakte mijn ogen zowel boven als onder zwart. Ik trok de lijnen niet in een amandelvorm, ik maakte boven en onder elk oog een flinke boog en vulde alle witte ruimte tussen de lijnen en mijn oogrand op met gitzwart. De Oude Grieken vonden amandelvormige ogen aantrekkelijk, terwijl grote ronde ogen afschrikwekkend voor hen waren. Hoe het komt dat ik dat al doorhad voor het me jaren later werd verteld in de les Grieks, weet ik niet. Op school stelde ik vast dat het werkte. De anderen keken me verschrikt aan en gingen in nog grotere bochten om me heen lopen. Ik onderging het met grote voldoening, omdat ik er voor de tweede keer het bewijs in zag dat ik scheppingskracht bezat. Bovendien begon het me te dagen dat ik in één klap ook mijn andere probleem had opgelost: het probleem dat alles en iedereen waarop je rekt onverwacht kan wegvallen. Als zelfs god niet te vertrouwen was, dan zou er zeker nooit een mens kunnen worden gevonden die mijn geloof in hem waard was. Het asociale monstertje waarin ik me had gehuld om te ontdekken hoe de dingen ontstonden, zou me helpen vooral dat nooit meer te vergeten.

Zó ver was ik nu, dankzij al het werk dat ik had verzet, en ik vond dat het tijd was voor een plechtige eed. 'Ik zal nooit meer rekenen op iets of iemand buiten mezelf,' schreef ik met een zwarte stift op een wit blad en vulde die eed aan met de strikte gedragscode die ik zou aannemen. Deze bevatte drie punten. Ik zou me steeds in het zwart kleden, mijn ogen zwart schminken én ik zou niet meer praten. Ik plooide het blad in vieren en stak het in de onderste lade van mijn bureau.

Tot mijn grote geluk bleek ik in staat te zijn om op het autistische af consequent te zijn. Ik vermeed aanrakingen, ik gromde of knikte in plaats van te spreken en dulde geen banden meer die gedoemd waren om in teleurstelling te eindigen. Mijn zwarte plunje en make-up werden definitief een buffer tussen mij en de mensen, een veilige strook niemandsland waar niets me kon deren en ik alle vrijheid had. [...]

Een hele tijd lang bleef ik vinden dat er aan mijn code uitsluitend voordelen verbonden waren. Ik putte evenwicht uit mijn totaal gebrek aan verwachtingen ten aanzien van anderen en aan mijn groeiende begrip van de wereld rondom me. Er bleef echter een venijnige leegte in me bestaan die ik niet opgevuld kreeg. Hoe zou de wereld, al was die nog zo plezant en interessant, nog zó volgestouwd met freaks en vreemde snuiters, nog zo bulkend van raadsels om op te lossen, ooit een gat kunnen opvullen dat door god geslagen is? Vanaf nu zou het behelpen worden, strompelen en bedelen. Ik schikte me erin. Een uitzichtloze droefheid nestelde zich al onder mijn vel, toen ik onverwacht een strohalm kreeg aangereikt, een amulet, iets moois dat me troost zou bieden en waarvan ik dacht dat het honderd procent veilig zou zijn.

Dat was het ook, al bracht het me eveneens lijnrecht naar de plek waar het lot de wissel overhaalde en me Ava Miller in mijn nek draaide, en daar was niets veilig aan.”

Kees Ruys is romanschrijver, biograaf en redacteur.

Bron: presentatie *Ava Miller en ik*, Gent, 5 april 2019